

Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja, pregleda poslovne prostorije, objekte, postrojenja i uređaje i da nalaže predizimanje preventivnih i drugih mera za koje je ovlašćen zakonom (čl. 268a).

Propisivanje jasnih ovlašćenja inspektora rada kao i radnji koje preduzimaju u toku vršenja inspekcijskog nadzora treba da doprinese ujednačavanju postupanja inspektora rada u vršenju nadzora nad primenom Zakona o radu i drugih propisa kojima se uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih.

Neophodnost jačanja kapaciteta Inspektorata za rad prepoznata je i od Evropske unije i od Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava Ujedinjenih nacija. Izveštaj Evropske komisije o napretku Srbije ističe da je potrebno pojačati kapacitet Inspektorata za rad kako bi bile moguće efikasne inspekcije na terenu (trenutno postoji 250 inspektora ili 1 inspektor na 1300 privrednih društava). Komitet za ekonomska, socijalna i kulturna prava Ujedinjenih nacija je prilikom razmatranja drugog periodičnog izveštaja Srbije o sprovođenju Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, izrazio zabrinutost zbog slabe efikasnosti inspekcije rada.

Istraživanje Fondacije centra za demokratiju⁶¹² pokazuje da se kao najčešći problemi sa kojima se inspekcija rada susreće u svom radu pojavljuju: (1) antida-tiranje ugovora o radu (87% anketiranih inspektora); (2) nepostojanje ugovora o radu u prostorijama gde zaposleni obavlja rad (82% anketiranih); (3) nepostojanje evidencije ugovora o radu (68%); (4) neefikasnost rada drugih institucija nakon podnošenja prijave zbog neprijavljenog rada (37% anketiranih); (5) izbegavanje poslodavca odnosno ovlašćenih lica u firmi da odgovore na zahteve inspektora i pruže im traženu dokumentaciju (26% anketiranih); (6) nepoznavanje propisa i nedovoljna informisanost poslodavaca o njihovim obavezama (18%); (7) nepostojanje baze podataka o izvršenim nadzorima i preduzetim merama (16%); neprimerene novčane kazne i neadekvatna kaznena politika (16%). Probleme prepoznaju i građani Srbije koji ukazuju na nedovoljnu efikasnost. Gotovo 40% građana Srbije navodi da je neefikasnost, korupcija i nejednako postupanje najveći problem u radu inspekcija rada.

U periodu od maja do septembra 2014. godine, inspektori rada su izvršili 18.993 inspekcijska nadzora i zbog utvrđenih nedostataka doneli su 3.752 rešenja o njihovom otklanjanju, 176 rešenja o zabrani rada na mestu rada, podneli su 1.545 zahteva za pokretanje prekršajnog postupka (8,13% od ukupnog broja izvršenih inspekcijskih nadzora), kao i 13 krivičnih prijava. U okviru pojačanih inspekcijskih nadzora često se vrši rotacija inspektora rada, tako da inspektori vrše inspekcijske nadzore nad radom poslodavaca van teritorije na kojoj je sedište odseka inspekcije rada. Unutar samog Inspektorata za rad, prema rezultatima sprovedene ankete inspektora u okviru pomenutog istraživanja, ne postoji obavezna komunikacija i razmena informacija između odeljenja/odseka/grupa. Efikasnost smanjuje i to što ne postoji zaseban sajt Inspektorata za rad, na kome bi bili dostupni različiti dokumenti, uputstva, smernice i drugi podaci, što bi značajno olakšalo rad inspektora rada i pružalo obaveštenja poslodavcima o njihovim obavezama, zaposlenima o njihovim pravima i široj javnosti o ulozi, nadležnostima,